

II. DÜNYA SAVAŞI: SOE (SPECIAL OPERATIONS EXECUTIVE)'İN İZMİR MERKEZLİ ÇALIŞMALARI

ESRA DANACIOĞLU TAMUR

İzmir, II. Dünya Savaşı içerisinde Müttefikler'ce olası bir Alman işgalinin yönelebileceği dolayısıyla bir direniş potansiyelinin oluşturulması gereken ve Türkiye'nin savaşa girmeye ikna edilmesi durumunda Müttefik askerlerinin konuşlanacağı bir merkez olarak değerlendirilir. İngiliz Ulusal Arşivleri'nde bu perspektifle yazılmış bir dizi rapor-değerlendirme metni ve işgal yahut direniş eskizleri mevcut. Bu makalede SOE'nin İzmir üzerinden özellikle Yunan direnişine yönelik çalışmalarına odaklanacağız.

**San Stephanos mürettebatı.
İstanköy Körfezi.**

İngiltere Ulusal
Arşivleri SOE
Kolleksiyonu.

Bir aşk hikâyesinin peşi sıra bir bavul belgeyle Amerikan elçiliğine sığınan Alman elçilik görevlisi Frolayn Nele Kapp, Cicero nam casus uşak İlyas Bazna, Beyoğlu'nu mesken tutmuş mülteci Çekoslovaklar, Polonyalılar, Beyoğlu'nda Alman istihbaratının çalıştırdığı Eli'nin Barı, Avrupa'dan vagon dolusu doğru-yanlış türlü haber, işadami kılığında bir dizi istihbaratçı, az sayıda da olsa soykırımdan kaçmayı becermiş bir iki Yahudi taşıyan trenlerin girdiği Sirkeci Garı, Alman ve İngiliz istihbaratının kol gezdiği Babıali, Von Papen Suikastı ve Tokatlıyan, Pera Palas, Ankara Palas, Park otelleri... Tamamı İstanbul ve Ankara'da öbeklenmiş bu bir dizi mekân ve isim, II. Dünya Savaşı'nda Türkiye'de sürdürülen gizli savaş, casusluk çalışmaları denildiğinde epey zamandır ilk akla gelenlerdir. İstanbul ve Ankara'ya odaklanan bu bakış özellikle Müttefikler'in çalışmalarının yoğunlaştığı İzmir'i gözden geçirir. Halbuki Ege Denizi 1941'de Almanya'nın Yunanistan'ı işgalinden sonra yer yer şiddetlenen özellikle 1943 sonbaharından itibaren hava saldırılarının, adalara yapılan çıkarılmaların da eşlik ettiği açık bir savaş

alanına dönüşmüştür, başta Çeşme olmak üzere Kuşadası, Bodrum, Datça, Marmaris Ege Denizi'ne değil, adeta savaşın içlerine uzanan kara parçalarıdır.

Savaş sırasında İzmir'de (ve tüm Türkiye'de) birden çok İngiliz örgütü çalışmaktadır. Ayırımları bilmek açısından kısa bir tarihsel hatırlatma yapmak sanırım faydalı olacak: İngiliz istihbarat örgütlerinin (formal) geçmişi İmparatorluk Savunma Komitesi'nin Alman yayılımı tehlikesi karşısında "Gizli Servis Birimi" adlı bir örgütü oluşturduğu 1909 yılına kadar geri gider. Örgüt sonraki yıllarda iki ana kolda gelişir: (1) Ülke içi istihbarat ve casusluk faaliyetlerinin araştırılması ve (2) yabancı ülkelere yönelik operasyonların yürütülmesi. Ülke güvenliğiyle ilgili olan birinci kol MI5 (Military Intelligence 5) ve yabancı ülkelerle ilgili olanı ise MI6 (Military Intelligence 6) adını alır. İki savaş arası dönemde MI6 (diğer bir adı ile SIS-Secret Intelligence Service) Dışişleri Bakanlığı'na bağlanır ancak deniz, hava ve kara kuvvetlerinde uzantıları vardır. Yine iki savaş arası döneme SIS'e bağlı bir dizi alt birim oluşturulur. Bunlardan, ülke dışında yapılacak politik ve silahlı operasyonları yönetecek birim D Bürosu adını taşıyacaktı. SIS, II. Dünya Savaşı yıllarındaki çalışmalarında Inter-services Liason Department (ISLD) örtü-adını kullanarak faaliyetlerde bulunur.

Tüm bu istihbarat ve kirli savaş örgütleri İngiltere'nin savaşta gölgede kalan yüzü ise, birinciliği SOE (Special Operations Executive)'ye vermek icap eder. II. Dünya Savaşı denildiğinde tüm bu örgütlenmelerin içinde gerek eylemliliği, gerek yol açtığı sorunlarla SOE (Special Operations Executive) açık ara öne çıkar. SOE, Temmuz 1940'ta Avrupa'daki faşist yönetimler ve onların -Japonya gibi- müttefikleriyle mücadele etmek üzere gizlice kurulmuş ve savaşın bitiminde 1946 yılının başlarında yine aynı gizlilikle lağvedilmiştir.¹ Kuruluşunun arka planında SIS (ya da MI6), Elektra House² ve MI'in bir dizi başka alt dalının (örneğin MIR: Military Intelligence

SOE'nin Ege Denizi'nde kullandığı teknelerden.

İngiltere Ulusal Arşivleri SOE Koleksiyonu.

Research) katkısı vardır. SOE tüm bu örgütlerin bir kombinasyonu olarak kurulmuş olsa da asıl kan bağıını SIS'in D biriminden alır. Her türlü direniş grubunu örgütlemek, eğitmek, silah ve benzeri teçhizatı sunmak, Müttefik kuvvetleriyle ilişkisini sağlamak ve sürdürmek, karşı-propaganda, istihbarat, sabotaj, gerilla savaşı sözün kısası gayri nizami harbin her türlüşünü gerçekleştirmek ana amacıdır. Rüşvet, sahte pasaport, adam kaçırma, şiddet, bombalama vs. gibi pek çoğu savaş dışı bir dönemde suç kabul edilecek işler SOE üzerinde yapılır.³ Başka bir ifade ile SOE İngiliz örgütlerinin en riskli ve kayıt-dışı işlerini gerçekleştirmek üzere kurulur. Nitekim SOE'nin bir anlamda kayıt-dışı hali bu örgüt ile İngiliz dışişlerini (örneğin Türkiye'deki ya da Yunanistan'daki çalışmalarında) zaman zaman karşı karşıya getirir.

YENİDEN ODYSSEUS: YUNAN DİRENİŞİ-EGE'DE SAVAŞ VE İZMİR

İzmir, II. Dünya Savaşı içerisinde Müttefikler'ce hem olası bir Alman işgalinin yönelebileceği dolayısıyla bir direniş potansiyelinin oluşturulması gereken ve hem de Türkiye'nin savaşa girmeye ikna edilmesi durumunda Müttefik askerlerinin konuşlanacağı bir merkez olarak değerlendirilir. İngiliz Ulusal Arşivleri'nde bu perspektifle yazılmış bir dizi rapor-değerlendirme metni ve işgal yahut direniş eskizleri mevcut. Bu senaryo ve hazırlıkları bir başka yazının konusu olarak şimdilik bir tarafa bırakabiliriz. Çünkü odaklanacağımız konu SOE'nin İzmir üzerinden özellikle Yunan direnişine yönelik çalışmalarıdır. Türlü işgal ya da ta-

arruz senaryolarıyla ilgili hazırlıklar bir yana, İzmir'in bir merkez olarak asıl önemi Yunan adaları ve anakarasındaki direniş odakları ve hücrelerle kurulan bağlantıda oynadığı kilit roldür. Söze SOE'nin Yunanistan'daki çalışmalarıyla başlamak, daha sonraki gelişmeleri kavramak açısından, hem anlamlı ve hem de gerekli.

rın düzenli olarak Türk karasularına ve kıyılarına gelip Sakız'daki ailelerini açıklıktan korumak için gıda kaçakçılığı yaptıklarını duymuş. D/H62'ye ticari bir kılıf, bir maske uydurulabilirse Yunan balıkçılarla zevahiri kurtaran bir ilişki kurabilir."⁵ Bu bilgiler ışığında SOE Yunanistan bağlantısı için İzmir üzerine yoğun-

Odysseus'un Kasım 1941'de ulaştığı şifrelerle işlemeye başlayan bu W/T hattı 1942 ortalarına kadar Yunanistan'la iletişimin biricik yoluydu. Daha sonra başka telsiz-telgraf hatları da devreye girdi. 1942 yılından itibaren İstanbul'daki SOE merkezinden İzmir'e, İzmir'den Sakız'a ya da başka adalara ve ora-

Eğriler/Alaçatı Limanı'nda büyüklükleri 50-100 ton arası olan 6 motor malzeme depolama amacıyla sürekli bağlı duruyordu. Eğriler ekibinin küçük vurucu motorlarından başka 50'şer tonluk 9 motoru daha vardı. Bu motorlarla Kıbrıs'tan Eğriler'e malzeme taşınıyor ve burada küçük motorlara aktarılarak adalara ya da anakaraya yollanıyordu. Eğriler/Alaçatı merkezinde 52 kişi çalışmaktaydı, bunlardan sadece ikisi İngiliz, geri kalanları Yunanlardı.

1940 yazında SOE üç temel faaliyet alanı saptaması yaparak Yunanistan'a girer: 1) Propaganda ve karşı-propaganda, (2) olası bir işgal sonrasında yapılacak sabotajların ve (3) işgal sonrası Mihver hatlarının gerisinde gerçekleşecek gerilla mücadelesinin ön hazırlıkları.⁴ 1941 ilkbaharında ani Alman saldırısıyla Yunanistan çarçabuk işgal edilince SOE ve diğer örgütler geride gömülü patlayıcılar, telsiz-telgraf cihazları (W/T) ve uyur hücreler bırakarak hızla ülkeden çekilmek zorunda kaldılar. Geri çekilmeden sonra SOE'ye verilen ilk görev Yunanistan'la yeniden iletişimi kurmak, yeni telsiz-telgraf şifrelerini ulaştırarak uyur hücreleri öncelikle talimatlara hazır hale getirmektir. "Yunanistan'la İletişim" başlıklı 9 Haziran 1941 tarihli SOE raporu iki olasılığın üzerinde çalışıldığı bilgisini veriyordu: Bunlardan birincisi denizaltıyla Lemnion ya da Aeroplis'e ulaşip sonra karadan Atina'ya gitmek, ikincisi ise İzmir'den Sakız'a ve oradan da Yunanistan'a geçmektir. Rapor şöyle devam ediyordu: "Türkiye'den kurmayı düşündüğümüz alternatif yolu yoğun bir biçimde araştırıyor soruşturuyoruz. Almanların göz yummasıyla Türkiye ile Yunan adaları arasında halihazırda gıda kaçakçılığı başlamış durumda. D/H62 Yunan balıkçıların, motorcula-

laşma kararı aldı, üstelik İzmir'den gelen rapor ve telgraflar "Türklerin şu anki durumunun hem dostça ve hem de yardımsever olduğunu belirtiyor ancak Almanların artan baskısıyla değişebileceği"nin altını çiziyordu.⁶ Nitekim, Yunanistan'la ilk iletişim SOE'nin Odysseus kod adlı elemanının yeni telsiz-telgraf (W/T) şifrelerini Kasım 1941'de İzmir-Çeşme-Sakız üzerinden Atina'ya ulaştırmasıyla kuruldu. Odysseus örgütün bir hayli çizgi dışı bir elemanıdır. Bu nedenle Ulusal Arşiv'deki belgelerde kod adlarıyla geçen ajanların gerçek kimlik bilgilerine ulaşmak bir hayli zor olsa da, Odysseus daha sonra bir soruşturma raporuna konu olduğu için hakkında bir ajan için normal olmayacak denli çıplak bilgiler bulunuyor. Bu bilgilere göre gerçek adı Gerasimos Alexatos olan Odysseus Egeli bir Rum, 25 yaşına kadar Türkiye'de yaşamış, Milli Mücadele döneminde Türk hatlarının gerisinde Yunan çetecilerle birlikte çalışmış, işbirliği yapmış. Bir anlamda "gerilla savaşı" konusunda deneyimli. Sonraki yıllarda Ege Denizi'nde kaçakçılık yaptığına bakılırsa ayrıldığı topraklarla bağlantısı Mübadele sonrasında da kopmamış. Odysseus hakkındaki açıklama II. Dünya Savaşı içerisinde Türk Gizli Polis Teşkilatı'yla da ilişkisi olduğu bilgisini de içeriyor.⁷

dan da Yunan anakarasına uzanan bir ağ üzerinden silah, yönerge, bilgi ve insan gönderildi. Yine 1942 yılından itibaren SOE giderek kendi yapılanmasının-hücrelerinin yanı sıra Yunanistan kırsalında faşist işgale karşı mücadele eden direnişçilere de ulaşmaya başladı. Odysseus savaş içerisinde sıklıkla İzmir ile adalar ve Yunan anakarası arasında gidip geldi; para, yönerge, insan ve malzeme taşıdı.

ALAÇATI, BALIKÇI MOTORLARI VE SOE

1942 yılında itibaren SOE Ege Denizi'nde farklı büyüklüklerdeki balıkçı motorlarından oluşan ve gece karanlığında seyir yapan adeta korsan filoları, yarı-askeri yarı-çeteci deniz güçleri oluşturdu,⁸ 1943 yılı başında ise (Adana görüşmeleri sonrasında) İzmir bölgesi kumandanlığını kurdu. Hatta 1943 Temmuz'una gelindiğinde SOE Türk yetkililerden küçük bir tamirhane ve depoyu içeren bir deniz üssü kurma imtiyazını koparmıştı. Üs ya da merkez Eğriler Limanı'ndaydı, bugün bu liman için Alaçatı adı kullanılmaktadır.

Aslında Alaçatı merkezli bu motorlar grubu SOE'nin savaş sırasında Türk sularında seyir yapan yarı askeri de-

niz kuvvetlerinden (para-naval fleet) sadece biriydi.⁹ Bir diğeri, örgütün İstanbul'da Türklerin üzerine kayıt ettirdiği 50 ile 100 ton arasında büyüklüğe sahip 5 adet motordan oluşmaktaydı. Motorlar özellikle işgalle ya da ittifak antlaşmalarıyla Mihver Devletleri egemenliği altında bulunan Selanik, Pire, Burgaz (Bulgaristan) gibi limanlara/limanlardan ticari mal taşıyor bu arada gizli bilgi yahut talimatları ulaştırıyor, limanlar ve civarına dair istihbarat topluyor ve bazen de insan kaçakçılığına bulaşıyordu. İstanbul merkezli bu "filo"yu kendi başına ayrı bir makale konusu olacağı için şimdilik bu kadarlık bir değinme ile geçelim.

Diğer iki "deniz kuvveti" ise şöyleydi:¹⁰ 1- Merkezi Kıbrıs olan "Doğu Akdeniz Balıkçı Devriyesi" (Levant Fishing Patrol-LFP) ve 2- Merkez üssü Çeşme-Alaçatı olan yukarıda değindiğimiz deniz gücü. 1944 yazına kadar iki gruptan LFP Güney Ege'den, Çeşme Grubu ise Kuzey Ege'den sorumluydu. LFP'un ana güzergâhı Kıbrıs- İzmir, Kıbrıs-Yunan adaları arasında kurulmuştu. Ancak 1944 yazında LFP de Çeşme civarında ve Kuzey Ege'deki operasyonlarda Çeşme-Alaçatı grubunun yanı sıra rol almaya başladı. Filolar 2 yelkenli, bir trol teknesi dışında 3-20 ton kapasiteli Yunanistan bandıralı motorlardan oluşmaktaydı. 1944 yılında LFP'un kumandası altındaki motor sayısı 14 idi. Her iki "çeteci deniz kuvveti" de Yunan anakarasına ajan sızdırıyor ya da ülkeden çıkarıyor, Mihver Devletleri'nin deniz araçlarına ya da onlar için çalışan Yunan motorlarına karşı sabotajlar yapıyor ve direniş gruplarına malzeme-insan akışını sürdürüyor yahut malzemesini taşıyordu. Türkiye'nin bu süreçteki katkısını sadece Çeşme merkezli düşünmemek gerek. Kıbrıs'tan Yunan anakarasına ya da adalara yapılan yolculuklar güvenlik nedeniyle gece seyrine dayalıydı. Gündüzleri ise LFP'a bağlı motorlar dost kıyıları ve adalarda saklanmak durumundaydı. Öyle ki özellikle Kıbrıs-Yunan adaları rotası Fethiye ve İzmir arasında bir dizi duraklamayı ve ikmal (yer yer de Türk sularında saklanmayı)

Baba Adası'nda Türk görevlilerle.

İngiltere Ulusal Arşivleri SOE Koleksiyonu.

gerekli kılıyordu. Bu nedenle "LFP 1942'nin ilk günlerinden itibaren kıyı boyunca Türk yetkililerle dostça ilişki kurmayı birinci görevi kabul etti. 1943 yılına gelindiğinde LFP'un Fethiye ile İzmir arasındaki tüm kıyı boyunca neredeyse resmen kabul edilmiş bir dizi durma ve ikmal noktası vardı."¹¹ Baba Adası'nda (Sarı Germe) çekilmiş fotoğrafta görüldüğü gibi bu dostça ilişkiler gümrük görevlileriyle rakı eşliğinde kurulan muhabbet sofralarını da içermekteydi.

Eğriler/Alaçatı donanması(!)'na gelirse, bu deniz gücü 2-35 ton arası büyüklükteki 14 küçük motordan (ya da motor-kayıktan) oluşmaktaydı ancak bu sayı savaş sonlarında 44'e kadar çıktı. Bunlardan başka Eğriler/Alaçatı Limanı'nda büyüklükleri 50-100 ton arası olan 6 motor malzeme depolama amacıyla sürekli bağlı duruyordu. Eğriler ekibinin küçük vurucu motorlarından başka (özellikle 1944 yılında) 50'şer tonluk 9 motoru daha vardı. Bu motorlarla Kıbrıs'tan Eğriler'e malzeme¹² taşıyor ve burada küçük motorlara

aktararak adalara ya da anakaraya yollanıyordu. Eğriler/Alaçatı merkezinde 52 kişi çalışmaktaydı, bunlardan sadece ikisi İngiliz, geri kalanları Yunandı.¹³

İZMİR MERKEZLİ ÇALIŞMALARIN DÖKÜMÜ

Yarbay Dolbey savaş sonrasında Ege Denizi'ndeki çalışmalara ilişkin hazırladığı kapsamlı araştırma dosyasında, İzmir'in, 1941 yılından sonra hem Ege'deki ve hem de Yunan anakarasındaki tüm gizli operasyonlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili olduğunu belirtmekte bu yüzden bu merkezden yönetilen operasyonlarla ilgili sayısal veri sunmanın zorluğundan söz etmektedir. Yarbay Dolbey'in İzmir merkezi için sunduğu tahmini veriler şöyledir:

- Gerçekleştirilen operasyonlar: yaklaşık 200
- Adalardan Yunan anakarasına; Pire'ye ya da Eğriboz'a geçiş: 200'ün üzerinde
- Sızdırılan Malzeme: 1.100 tonun üzerinde

Kullanılan haritalar ve çizimler.

Report on SOE Activities in Greece and the Islands of Aegean Sea" by Colonel Dolbey, Appendix IV, National Archives, HS 7/152.

- Sızdırılan ekip sayısı: 31
- Karaya çıkarılan SOE ajanları: 110'un üzerinde
- Yunanistan'dan kaçırılan İngiliz personeli: 104'ün üzerinde¹⁴
- Kaçırılan diğer personel: 1.000'in üzerinde

Ayrıca Yarbay Dolbey'in verdiği bilgilere göre Eğriler-İzmir merkezi, Sisam, İkarya ve Fournoi adalarında konuşlanan CUNEO adlı İtalyan birliğini ve komutanı General Soldarelli'yi 9 Eylül 1943'te (İtalya'nın Müttefikler'le ateşkes imzalamasından bir gün sonra) teslim alma işini de gerçekleştirmişti.

Kaldı ki, SOE İzmir'de çalışan tek örgüt değildi, doğrudan doğruya SIS ve MI 9 (Military Intelligence'in kaçak insan trafiği ile ilgili birimi) da Çeşme Yarımadası'nda çalışmaktaydı. MI 9'un raporlarında İzmir, Yunanistan'dan Ege Denizi'ne uzanan kaçış rotaları-

nın son durağı olarak görünmektedir. MI 9'un Yunanistan'dan belli başlı çıkış güzergâhları şöyledir:

"1. Atina için: Pire-Chioste ya da Eğriboz-Chioste (Çeşme Yarımadası'nda)

2. Selanik için: Kalkidiki-Chioste"¹⁵

Bu nedenle MI 9 da İzmir kentini bu çalışmalarının merkezi kılmıştı ve SIS ile birlikte örgütün Çeşme Yarımadası'nda Khioste'de (bazı belgelerde Chioste)¹⁶ bir merkezi bulunmaktaydı. SOE'nin Amerikan muadili OSS'nin (Office of Strategic Services)¹⁷ de benzer operasyonları için İzmir'in kuzeyinde (Dikili-Aliaga civarı) bir üssü/merkezi bulunuyordu.

II. Dünya Savaşı'nda Türkiye'deki gizli savaş dendiğinde eğer dilediğimiz bütüncül bir manzara ise Frolayn Kapp ya da Von Papen kadar Wilkinson'u yahut Odysseus'u hatırlamak, Pera Palas'a, Park Otel'in barına baktığımız kadar ya da fazlası Bodrum'u, Çeşme'yi, Dikili'yi de hesaba katmak gerekiyor. Bunca zamandır unutulmuş Yunan direnişi ve Türk anakara bağlantısı ise Türk-Yunan ilişkileri tarihinde henüz alıcısı çıkmamış bir konu olarak öylece nasibini bekliyor.

DİPNOTLAR

- 1 M.R. D. FOOT, SOE: An Outline History of the Special Operations Executive 1940-1946, British Broadcasting Corporation, Londra, 1984.
- 2 EH (Elektra House) Nazi Almanyası ile Avusturya'nın birleşmesinden sonra Mart 1938'de bir karşı-propaganda örgütü olarak kurulmuştu.
- 3 Bu paragraftaki bilgiler için bkz. FOOT, age. s. 9-23, J.G.BEEVOR, SOE: Recollections and Reflections 1940-1945, The Bodley Head, Londra, 1981.
- 4 "SOE Activities in Greece" 13 Aralık 1944, National Archives, HS 5/ 227.
- 5 "Communication with Greece" 9 Haziran 1941 tarihli rapor, National Archives, HS 5/509.
- 6 "U.K.C.C. Cover for D/H62" 6 Eylül 1941, National Archives, HS 5/509 ayrıca 10.7.1941 tarihli telgraf.
- 7 NationalArchives, HS 3/221
- 8 Türkiye sularında sabotaj işleriyle uğraşan sadece İngilizler değildi. Mayıs 1943'te Müttefikler'e krom taşıran Fethiye'nin birkaç mil açığında sulara gömülen S.S. Sakarya Gemisi'nin Almanların sabotajı sonucu batması

- iddiası ve İngiliz gemisi Kaituna'nın Mersin Limanı'nda demirliken altına yerleştirilen patlayıcılarla hasar görmesi konusunda bkz. "German Sabotage of Shipping in Turkish Waters" National Archives, HS 3/229.
- 9 "Report on SOE Activities in Greece and the Islands of Aegean Sea" by Colonel Dolbey, Appendix IV, National Archives, HS 7/152.
- 10 Bu paragraftaki bilgiler bu operasyonlarda etkin rol oynamış Albay Dolbey'in savaş sonunda hazırladığı rapordan özetlenmiştir: "Report on SOE Activities in Greece and the Islands of Aegean Sea" by Colonel Dolbey, Appendix IV, National Archives, HS 7/152.
- 11 Aynı yerde.
- 12 1944 yazından itibaren motorlar sivil halk için gıda ve giyecek de taşımaya başlamıştı.
- 13 Bkz. Aynı rapor. Tüm bu faaliyetlerin 1943 yılında aylık ortalama toplam bedelleri, (tamiratlar, mürettebat ödemeleri vs. de dâhil olmak üzere) 5.000 ve 1944 yılında ise 8.000 sterlin pound idi.
- 14 İngiliz ve Amerikalı görevliler (ya da Kahire'deki işgalden kaçmış Yunan subayları) savaş sırasında paraşütle direnişçilerin egemenliğindeki bazı

- dağlık bölgelere atılıyordu. Ancak bu görevlilerin Yunan anakarasından ayrılması deniz yoluyla oluyordu.
- 15 1943 yılının ilk dokuz ayında bu yolla 150 kişi MI 9 tarafından Yunanistan'dan Türkiye'ye kaçırılmıştı. "MI 9 Activities in Eastern Mediterranean December 1943-June 1945", s. 4. National Archives, HS 7/173 Bunların bir kısmı İngiliz ve Amerikalılar iken, bir kısmı da Yunanistan'daki Alman kuvvetleri ya da "Amele Taburları"ndan kaçan Rus ve Polonyalılardır. Atina'daki Macaristan Büyükelçisi gibi Müttefikler safına geçen diplomatları da listeye eklemek gerekir.
- 16 Chioste'nin (ki anlamı Sakızlı'dır) Çeşme'nin Sakızlı koyu olduğunu sevgili arkadaşım ve meslektaşım Dr. Pelin Böke'nin katkılarıyla saptayabildim.
- 17 Bazı çalışmalarda SOE ve OSS işbirliği yapılmıştır. Örneğin İzmir üzerinden Everos çetelerine 250 yivli tüfek ve 21 toplu tabanca sevkiyle ilgili bkz. "Collaboration with O.S.S." hazırlayan: D/H44, 26 Ocak 1944, National Archives, HS 8/7 "SOE/OSS Policy and Liaison; OSS Middle East 28.5.1943-14.2.1944".

www.tuyap.com.tr

Tüyap Beş Fuar Merkeziyle Ülkemiz Ekonomisine Hizmet Sunmaktan Gurur Duyuyor.

TÜYAP TİM FUARCILIK YAPIM A.Ş.

Fuar Alanı - Merkez Ofis : Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi

E-5 Karayolu Üzeri, Gürpınar Kavşağı 34500, Büyükçekmece, İSTANBUL - TÜRKİYE Tel: +90212 867 11 00 - 867 12 00 Faks: +90212 886 66 98